

Daži vienmēr ir vienlīdzīgi

Andis Sedlenieks

Latvijā šobrīd notiekošais pasaules čempionāts hokejā ir kārtējo reizi pierādījis antiutopiju meistara Erika Artura Blēra, nesalīdzināmi biežāk gan zināma kā Džordžs Orvels, tēzes, ka «visi dzīvnieki ir vienlīdzīgi, bet daži ir vienlīdzīgāki», nesatricināmo nemainīgumu. Laikā, kad tūkstošiem līdzjutēju cīņas pret Covid-19 pandēmiju ietvaros ir liegts klātienē apmeklēt čempionāta spēles un atbalstīt Latvijas valstsvienību, īpašo viesu jeb VIP ložās bez problēmām viesojas un spēles klātienē vēro dažādi «cienjami ļaudis», kuri atkal ir izrādījušies vienlīdzīgi par pārējiem.

Oficiālajā līmenī visam ie-

priekš minētajam, protams, nekavējoties atrodas arī attaisnojums. Čempionāta protokols paredz, ka līdz trim simtiem cilvēku spēļu arēnās tomēr var atrasties – oficiālo delegāciju pārstāvji, amatpersonas, īpaši lūgtie viesi u.c. Savukārt, ko ielūgt, tā jau ir atbildīgo funkcionāru kompetence, un tad nu tā sagādās, ka nacionālas valstsvienības spēles no tribīnēm vēro esošie un bijušie politiķi, uzņēmēji un vēl pa kādam viņu radniekam. Un visi, protams, pilda vai nu kādas neaizstājamas valstiskās funkcijas, pārstāvot un reprezentējot, vai arī ir ar gluži vai neizmērojamiem nopelniem Latvijas sporta kopumā un hokeja atsevišķi priekšā.

Publika, piebildīsim, ir apmēram tā pati, kas īpašo viesu statusā mēdz apgrozīties visdažādākos nozīmīgos pasākumos un kurai vienmēr ir kādi reprezentatīvi

pienākumi vai īpaši nopelni. Un nekāda pandēmija šo situāciju nav mainījusi. Sacensību galvenajā arēnā, kurā spēles aizvada arī nacionālā valstsvienība, tikmēr ir vairāk par desmit tūkstošiem skatītāju vietu, un domājams, ka

Publika ir apmēram tā pati, kas īpašo viesu statusā mēdz apgrozīties visdažādākos nozīmīgos pasākumos

gadījumā, ja spēles varētu apmeklēt arī kaut vai daži tūkstoši pret Covid-19 pilnībā vakcinētu vai slimību pārcietušu līdzjutēju, nekādu stāvokļa pasliktināšanos tas neizraisītu. Tā vietā šāda iespēja tikmēr ir laipni piešķirta nelielam skaitam jau pieminēto «cienājamo ļaužu», par kuriem nav pat skaidrs, kā un vai vispār

viņi ievēro drošības pasākumus. Vismaz epidemioloģiskie uzraugi sakās par to neko nezinām, jo ar viņiem neviens un neko neesot saskaņojis.

Saeimā gan ir pieņemts lēmums atļaut hokeja spēles klā-

tenokārt ar valdības iekšējo un ārējo opozicionāru balsīm. Atšķirībā no, piemēram, lēmuma par āra kafejnīcu atvēršanu, kas bija kompromīsa vienošanās ar valdošās koalīcijas partiju piedalīšanos. Ja ir gūtas pēc būtības, tad jautājums ir pārtapis par politisko cīņu objektu.

Tādai valstij kā Latvija iespēja sarīkot pasaules čempionātu hokejā tikmēr paveras labi ja reizi pārdesmit gados, un ir atklāti bēdīgi vērot, ka laikā, kamēr politiķi un ierēdņi karo par saviem principiem un politiskajiem principiem (vai drīzāk jau politiskajām pozīcijām), pa īpašajām ložām grozās īpašie viesi, uzskatāmi demonstrējot savu «vienlīdzību» un attieksmi pret notiekošo. Un vēl bēdīgāk, ka tas ir tikai kārtējais šāds gadījums, un pastāv aizdomas, kā arī ne tuvu pēdējais. Šī specifiskā «vienlīdzība», šķiet, ir kļuvusi gluži vai neizmērojama.

LLKA un LPS: no valsts puses nav pietiekamas kontroles iepirkumu izpildes uzraudzībā

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA), apkopojot kooperatīvo sabiedrību pieredzi, kuras piedalās pašvaldību vai to iestāžu izsludinātajos publiskajos iepirkumos par pārtikas piegādi atbilstoši nacionālās pārtikas kvalitātes shēmu prasībām, kopīgi ar Latvijas Pašvaldību savienību ir nonākušas pie secinājuma par nepieciešamību palielināt Pārtikas un veterinārā dienesta kapacitāti kontrolēt un uzraudzīt iepirkumu izpildi, lai novērstu tirgus kropļošanu un nepieciešamību izsludināt iepirkumus, kad izsludinātā iepirkumā pretendents apliecināja, taču faktiski līguma izpildē piegādā lētāku Polijas vai Lietuvas preci.

Minētā situācija veidojas, jo piegādātāji nesajūt kontroles vai pārbaudes neizbēgamību, un bieži vien uzskata šādu praksi kā normālu piegādes risinājumu. Šādu praksi veicina arī tas, ka pasūtītāji valsts

pašvaldību sektorā nenodrošina kontroli un auditus tādā apmērā, lai piegādātājam tiktu pieprasīti apliecinājumi par piegādātās preces izcelsmi katrā piegādes reizē.

Edgars Brakše, LLKA valdes loceklis: «Bieži vien sabiedrībai kampaņveidīgi tiek atgādināts, ka Latvijas ekonomikas galvenais sildīšanas faktors ir vietējās saražotās produkcijas iegāde. Lai arī ne vienmēr tā ir lētāka par citās zemēs saražoto, tomēr maksimāli būtu uz jātīcas. Visasādā situācija iezīmējās Covid-19 izsludināto ārkārtas apstākļu laikā, kad skolēnu pārtikas pārtikas dominēja lētāka cietemju produkcija. Protams, visu nosaka budžets, taču, ja vēlamies, lai Latvijas sabiedrība kopumā sekotu labajiem piemēriem, tos vajadzētu sākt darīt vispirms pašvaldībām un to iestādēm ar publisko iepirkumu palīdzību. Piemēram, kā rāda prakse, ir daudz gadījumu, kad gada griezumā Latvijas slimnīcu, skolu, bērnudārzu, pansionātu un citu iestāžu ēdienreizēs

Latvijā ražoti augļi un dārzeņi nav sastopami, lai gan publiskā iepirkuma dokumentos tiem norādīta vietējā izcelsme. Tā kā neseko nekādas pārbaudes par augļu un dārzeņu izcelsmi, to veiksmīgi izmanto piegādātājs, tādējādi apkrāpējot daudzus iesaistītos – publiskā iepirkuma izsludinātājus, ēdinātājus, ēdājus, visu sabiedrību un, visbeidzot, Latvijas ekonomiku. Skumjākais, ka visi šo situāciju zina, bet izliekas nemanām. Un cikls sākas no gala un turpinās.»

Daina Dzilna, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece iepirkumu jautājumos: «Pasūtītājs, veicot iepirkumu, pirmkārt, vēlas nodrošināt noteiktu funkciju – saņemt produktus ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšanai. Tiek izlietoti daudzos gadījumos ne mazākie laika un speciālistu resursi pārtikas iepirkumu sagatavošanā, vērtēšanā, bet pasūtītājiem ne vienmēr pietiek resursu un kompetences piegādātāju pavadzīmju un piegādātās produkcijas iz-

celsmes noskaidrošanā. Pasūtītājs arī nonāk neapskaužamā situācijā, kad konstatē piegādātās preces neatbilstību, jo produkts tomēr ir nepieciešams ēdienreizes nodrošināšanai, un atteikties no piegādes kā neatbilstošas nozīmē nenodrošināt noteikto ēdienkarti. Tāpēc ir svarīgi, lai ar šo produktu neatbilstošas izcelsmes problēmu cīnītos ne tikai atsevišķi pasūtītāji, bet valstī kopumā. Mums ir kompetenta iestāde – Pārtikas un veterinārā dienests, kas jau īsteno principu «kontrolē no lauka līdz galdam», tikai būtu jāpalielina tā kapacitāte. Cerīgi skatās arī uz Novada garšas aktivitātēm, kas nodrošinātu vietējās pārtikas produktu piegādātāju apzināšanu un vienlaikus iekļautu tikai tos piegādātājus, kuri nodrošina savas preces izsekojamību. Tādējādi ne tikai iepirkumos, bet arī katrs pircējs varētu būt pārliecināts, ka tiešām iegādājas Latvijas produktu.»

Sanita Putniņa,
LLKA lauku attīstības speciāliste

Mētāšanās ar vārdiem

Māra Rone

Piekritīsiet, ka pārspīlētu un skarbu vārdus nekad neko labu nav nesušas, vien padarījušas vēl plašāku, neparedzamāku pašu kaujas lauku. Liekas, ka tieši tā nupat, pamatīgi sabieznot krāsas, kārtējo reizi noticis mediju telpā. Tracis liels!

Biedrības «Zemnieku saeimā», «Latvijas Meža īpašnieku biedrība», «Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija», «Latvijas Jauno zemnieku klubs», «Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome», «Lauksaimnieku apvienība» un «Lauksaimniecības statūtsabiedrību asociācija» ar visu šo or-

ganizāciju vadītāju elektroniski parakstītu vēstuli ir griezušas pie VARAM ministra, Latvijas Vides aizsardzības fonda, SIA «EHR Mediju Grupa» vadītājiem un valsts plašsaziņas līdzekļiem.

Vēstule un reizē arī palīgā sauciens pēc taisnīguma, valdim lūstots, tapis tādēļ, ka lauksaimniekiem, mežsaimniekiem un tos pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām nav pieņemams veids, kādā ar VARAM administrētā Latvijas Vides aizsardzības fonda (LVA) līdzfinansējumu ir tikusi diskreditēta un publiski apmelota Latvijas lauksaimniecības nozare. Vēstulē teikts: «Ar milzīgu nožēlu secinām, ka 20.05.2021. radiostacijā EHR ar LVA finansēto atbalstu tika atsaņots iepriekš sagatavots audio ieraksts, kurā Latvijas lauksaimnieki nosaukti par masu

slepkavām. Ieraksts ir rupja sabiedrības šķēļšana un neiecietības kultivēšana, tīši un aizskaroši vērsties pret lauksaimniecības nozari. Šāda valsts budžeta līdzekļu tērēšana, veidojot reklāmas, kurās lauksaimniecībā strādājošie cilvēki tiek nozākāti kā «masa. Līdztekus cilvēciskajam pazemojumam lauksaimniecības nozarē strādājošajiem un viņu ģimenēm reklāma ir klaji kaitnieciska valstij būtiskākajām tautsaimniecības nozarēm un abām lielākajām eksporta nozarēm. Nav pieļaujams, ka šādas reklāmas kurina naidu sabiedrībā. Tā kultivē arī sabiedrības neuzticēšanos Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem, LR un ES lauksaimniecības nozari kontrolējošām iestādēm, pārtikas un augu aizsardzības līdzekļu (AAL) dro-

šību izvērtējošajām zinātniskajām institūcijām, kā arī praktiskajiem lauksaimniekiem un mežsaimniekiem.»

Vēstulē cita starpā ir arī norādīts, ka šis nebūt nav pirmais gadījums, kad ar LVA finansējumu plašsaziņas līdzekļos tiek izplatīta nepatiesa informācija. Biedrība «Zemnieku saeimā» jau iepriekš ar pretenzijām ir vērsusies LVA padomē, taču sekojusi atrakstīšanās, ka atsevišķu faktu atspoguļojums «nav labākās prakses paraugs». Šoreiz vēstules autori nedomā samierināties ar līdzīgiem formulējumiem, tādēļ vēstules izskaņā ir teikts: «Prasām atbildi par mūsu izvirzīto prasību izpildi līdz 28. maijam, pretējā gadījumā Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nevalstiskās organizācijas būs spiestas sekot Vācijas un Francijas lauksaimnieku

piemēram, organizējot plaša mēroga lauksaimnieku protesta akcijas.»

Par mētāšanos ar vārdiem un par neatbilstīgu terminu lietošanu medijos vēstulē «Liesmai» nesen rakstīja «Apvienības par ilgtspējīgu lauksaimniecību un lauku vidi» valdes priekšsēdētājs Valters Zelčs, uzsvērot: «Aicinu pievērst lielāku uzmanību terminu «pesticīdi» lietojumam, jo šā terminā izmantošana kontekstā ar lauksaimniecību nav korekta. Šis termins aptver arī biocīdus, ko ikviens lieto savās mājsaimniecībās kā dezinfekcijas līdzekļus, arī pretodu un pretērcu līdzekļi ir biocīdi. Lauksaimniecībā korekts termins ir augu aizsardzības līdzekļi, nevis pesticīdi. Mēs būtu pateicīgi, ja turpmāk publikācijās un sarunās par lauksaimniecību izmantotu korektu terminoloģiju.»